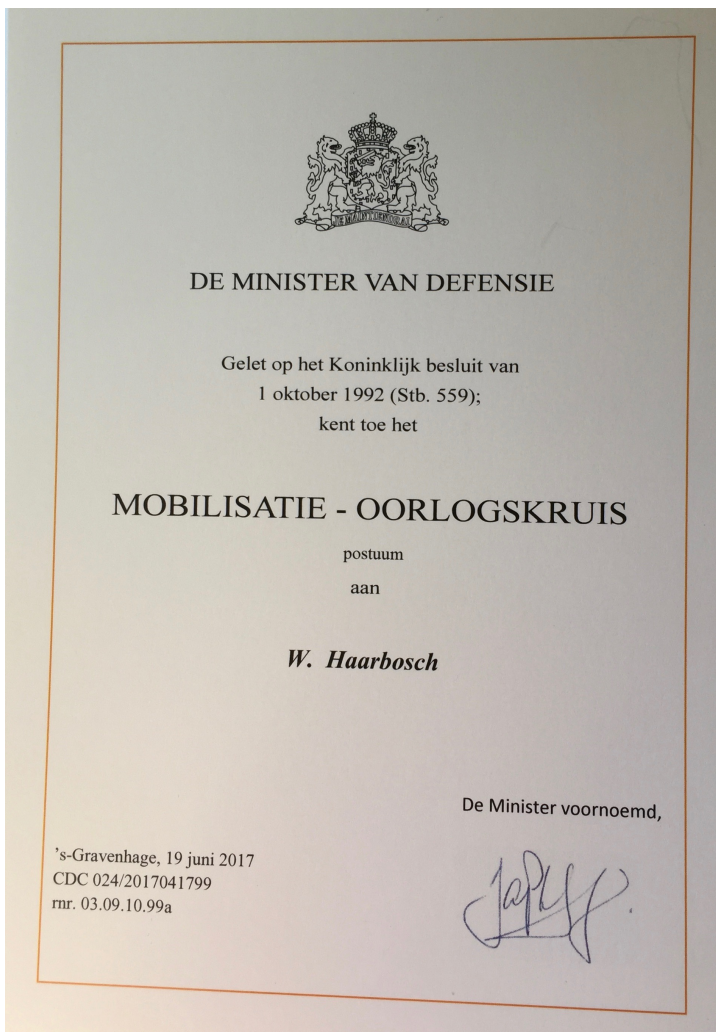

De vergeten grootste scheepsramp aller tijden; de ondergang van het Helleschip de Junyo Maru.

Ongeveer 75 jaar na zijn mobilisatie werd door de Minister van Defensie het

MOBILISATIE - OORLOGSKRUIS

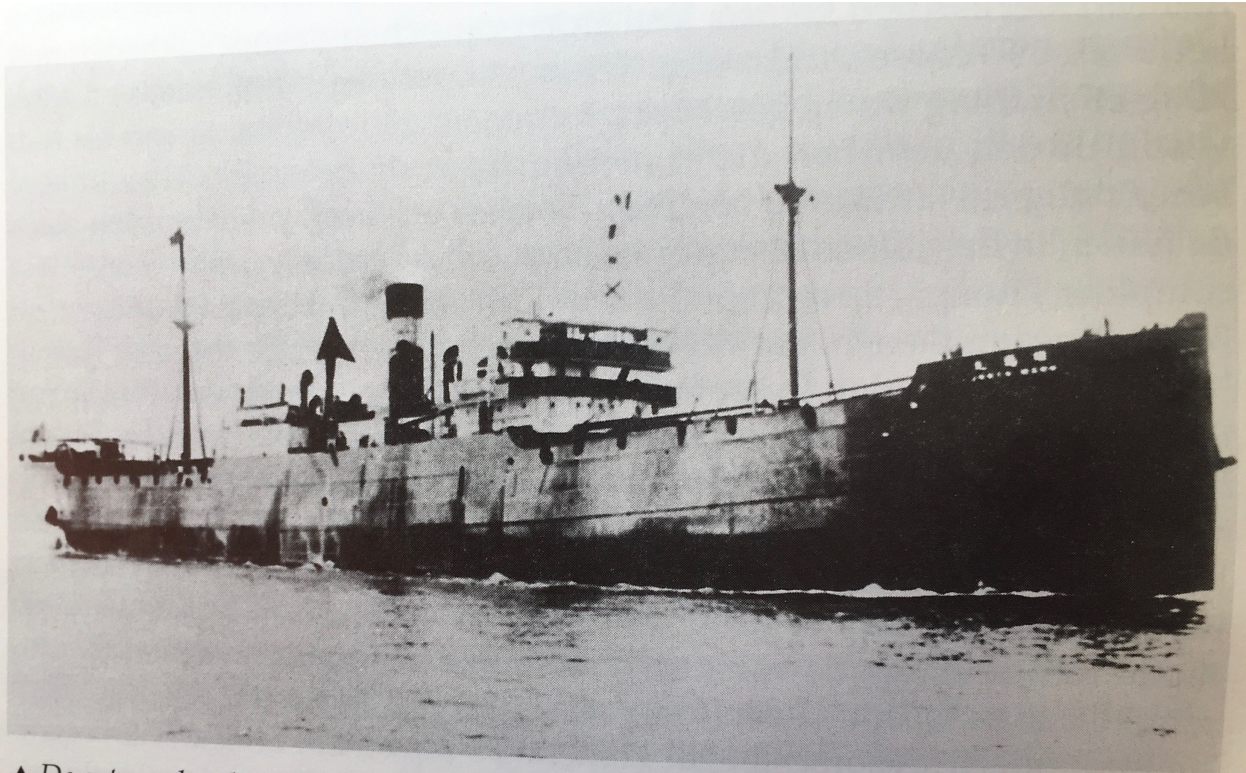
postuum aan mijn vader W. Haarbosch toegekend.

Mijn vader was destijds in Batavia (nu Jakarta) hoofdboekhouder bij een verzekeringsmaatschappij. Na de verrassende en verraderlijke aanval van Japan op Pearl Harbour op 7 december 1941, werd ook Nederland bij de geallieerde oorlog tegen Japan betrokken. In Nederlands-Indië werden daarop de meeste mannen onder de wapenen geroepen. Ook mijn toen 38-jarige vader moest zich als stadswacht melden bij de KNIL (Koninklijk Nederlands-Indisch Leger).

Op 8 maart 1942 capituleert het slecht toegeruste Nederlandse leger na, ondermeer, de dramatische slag in de Javazee. Burgers en militairen worden verbannen naar overal over de archipel verspreide gevangenkampen. De vrouwen, meisjes en kleine kinderen gescheiden van de mannen en jongens. Ikzelf was toen bijna 2 jaar oud en bleef in het kamp bij mijn moeder en zuster. Mijn vader heb ik dus nooit bewust gekend.

In welke kampen mijn vader geïnterneerd is geweest is mij onbekend (ook mijn moeder overleed kort na de oorlog aan de gevolgen van de oorlog en heeft mij daar dus niets over kunnen vertellen). Wel weet ik dat hij ergens midden 1944 getransporteerd werd naar Tandjoeng Priok, de haven van Batavia. Daar werden 2300 Nederlandse, Britse en Australische krijgsgevangenen en 4200 Romusha's (Javaanse dwangarbeiders) bij elkaar gedreven. Volgens overlevenden werden zij met stokslagen en veel geschreeuw op 15 september 1944 in een zeer oud, roestig Japans transportschip van 5000 ton, genaamd de Junyo Maru, geperst. Per man is er een plaats van ongeveer 0,6 vierkante meter beschikbaar om te staan, zitten en liggen. Hoe het er daar aan toe moet zijn gegaan daar, kan en wil ik mij geen voorstelling van maken.

▲ De getorpedeerde 'Junyo Maru'. Bij deze ramp verdronken zeker 5620 mensen.

De Junyo Maru is één van de vele transportschepen die door de Japanners gebruikt werden om krijgsgevangenen en andere dwangarbeiders te verschepen naar de diverse spoorlijnen (Birma, Pakan Baroe etc.) en mijnen en fabrieken in Japan. De Junyo Maru ging op weg naar de Pakan Baroe spoorlijn op Noord-Sumatra. Dit was relatief gezien één van de meest beruchte plaatsen met, naar later bleek, een overlevingskans van 65% voor geallieerde krijgsgevangenen en slechts 20% voor de Romusha's. Tegen alle regels van de Geneefse Conventie voerde de boot geen Rode Kruis tekens, waardoor het een potentiële gelegitimeerde prooi werd voor geallieerde oorlogsschepen.

Op 18 september om 16.40 uur slaat het noodlot toe wanneer de eerste torpedo, snel gevolgd door een tweede, het schip letterlijk dodelijk treft. De torpedo's werden afgevuurd door de Engelse onderzeeboot H.M.S. Tradewind onder commando van kapitein Maydon.

De gevolgen zijn verschrikkelijk. Van de 6500 gevangenen verdrinken (of worden in het water alsnog door de Japanners afgemaakt of van de reddingsvlotten afgeslagen) 5620 (!!) gevangenen. Dit aantal is nauwelijks te bevatten als men het bijvoorbeeld vergelijkt met de bekende ramp met de Titanic met ongeveer 1700 doden.

Één van de slachtoffers was mijn vader. De ruim 800 "overlevenden", waaronder 100 Nederlanders, werden alsnog naar de Pakan Baroe spoorlijn getransporteerd. Uiteindelijk overleefden 90 van hen de oorlog.

Ik heb dit artikel geschreven n.a.v. een bericht in de Telegraaf van 10 februari 2017, waarin ik voor het eerst kennis nam van de postume toekenning van het Mobilisatie-Oorlogskruis aan de dochter van iemand die in één van de Japanse Helleschepen was omgekomen. Een zekere Luitenant-Kolonel b.d. Jacq Brijl heeft zich ingezet voor de opsporing van families van Nederlandse militairen die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Zuid-Oost Azië zijn omgekomen. Dit in samenwerking met de heer Niels Rigter van de Telegraaf.

Bij de toekenning van het Mobilisatie-Oorlogskruis aan mijn vader, werd mij door hen gevraagd hier in de plaatselijke media bekendheid aan te geven in de hoop dat lezers van dit artikel misschien ook namens een overleden familielid aanspraak kunnen maken op de onderscheiding.

W.R.Haarbosch,
Sint-Oedenrode

P.s. Lezers die geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van de Junyo Maru en de Pakan Baroe spoorlijn, raad ik aan het boek "Eindstation Pakan Baroe 1943-1945" van Henk Hovinga te lezen. ISBN 906064922-2.